

CÍSAŘOVNA ALŽBĚTA.

Román od Viléma Boroše.

Později vyšla si matka s dcerou na procházku.

Přední muži a hosté dávali si již pozor na sličnou Řítmanku. — Když kráče po boku matčině, tu všechny zraky se k ní obrátily.

Muži si šeptali: "Musíme se s ní seznámiti. Pozveme ji do dobročinného bazaru. Požádáme ji, aby přistoupila také za prodavačku. Zaujme místo mezi hraběnkami, utěší slzy chudých, přijde-li. Ano, učiníme návštěvu její rodičům a požádáme ji..."

Taková a podobná slova si říkali lausannští páni a s hlubokou uctivostí ustupovali z cesty, když Palma s matkou kolem nich se ubírala.

Odpoledne byli Rubbioví již ve svém novém bytě. V tom domě, v němž Luccheni až do útku bydlili.

Rubbia dal dopravit na půdu velikou bednu a později vyšel na půdu sám, jakož si předem se ženou uhlavil.

Paní stála dole u schodů, na půdu vedoucích a prohlížela si dům, dvůr, keře na dvoře vysázené a v plném květu se nalézající.

Zatím pracoval Rubbia na půdě, před malými dvířky do druhé komína vedoucím, s horečným chvatem. Otevřel dvířka, sáhl do špičavého, sazemi černého komína a hledal onu světlejší cihlu, jež ukrývala uloupené peníze a šperky kněžny Arragonské.

Svítil si sirkou do komína, aby lépe viděl. Světlou cihlu ihned uviděl. Ohmatl ji, cihla se vikla. Vytáhl ji rychle a rozkrtnul druhou sirkou, podíval se do dutiny za cihlou povstal.

V dutině byla malá černá kožená brašna, v jakých nosívali se spisy a listiny.

Vytáhl černou brašnu a přešvrtl se o tom, že v dutině nic více nezbylo, zavřel rychle dvířka u komína a rychlými kroky kvapil ke schodům dolů vedoucím. Brašnu ukryl pod kabátem. Když došel ke schodům, ozval se dole hlas Rubbiové.

"Palmo! Palmo!" volala hlasitě, jakoby skutečně dceru volala.

"Teď už může někdo jít!" zabručel si Rubbia do zubů a ubíral se dále. Nad schody, na půdu vedoucím, ve střeše bylo okno. Tímto oknem zářilo slunce a jas jeho paprsků padal právě na schody.

Rubbia kráček dolů.

Naproti němu šla nahoru domovnice. Nesla nahoru prádlo právě vyprané, aby je zde rozvěšila. Zůstala slušně státí stranou, aby nový nájemník mohl po dosti úzkých schodech projít. Pozdravila. Rubbia poděkoval a klidně kráček kolem domovnice.

Domovnice za ním volala: "Milostpane! Umazal jste se! Ruku a ruku máte plné sazí!"

Rubbioví v tom okamžiku bylo, jakoby hrom vedle něho udeřil. —

Podíval se na pravou ruku i na levou a skutečně, byl velice umazan. Ale přes to se vzpamatoval, usmál se a s rozmarem řekl, že kloptí a upadl rukou do jakési nádoby od sazí umazané.

"Nevadí nic, však mýdlem to pustí!" žertoval Rubbia a šel dále.

Dole u schodů pohlížela Rubbiová tázvým pohledem na svého muže. "Máš?" tázala se.

"Mám," přisvědčil Rubbia hlavou a vstoupil spolu do nového svého bytu.

"Domovnice neviděla nic?" tázala se žena.

"Potkal jsem ji na schodech; upozornila mne, že mám ruku sazí umazanou."

"Věru. A jak. A je zle, že to viděla?"

"Je to nepřijemné, ale co zlého by mohlo z toho vzniknouti? Nikdo neví, co bylo v komíně."

"Poiď, umyj si ruku."

"Ještě ne! Dříve se podívejme, co v sobě tají tato brašna."

"Ano, ano, podívejme se! Tají v sobě zdraví, krásu a štěstí mé Palmy!"

Muž i žena, stojíce u stolu vedle sebe, se zatajeným dechem prohlíželi obsah brašny. Rubbia brašnu otevřel a vyprázdnil.

Démantové náramky a prsteny, zlaté řetězy, hodinky, různé drobnosti ze zlata a drahého kamen a čtyřicet tisíc lir v papírových penězích leželo na stole. Tolik Luccheni uloupil.

Rubbia i jeho choť s úžasem prohlíželi tento poklad. Žena s pláčem klesla muži svému na prsa a Rubbia samolibě prohodil:

"Vidíš, ženo, že jsem dělal pravdu, že i z anarchie lze zbohatnouti! Teď mohu opět náležeti mafii. O vás jest postaráno, a já budu moci žít svému politickému poslání."

V tom ozvalo se zaťukání na dveřích.

"Kdo to?" tázal se Rubbia a zachvěl se.

"Já, papá," ozval se z venčí hlas Palmín.

"Co chceš?"

"Přišlo sem několik pánů, rádi by s tebou mluvili."

"Přijdu hned, teď se strojím, ať páni počkají."

Kroky Palmíny za dveřmi u tichly; Rubbia s choťí pohledli na sebe. "Jací pánové by nás mohli hledat?" bručel Rubbia. "Snad to nejsou muži zákona? Ne, ne, to není možná! Ale přece..."

Seber rychle tyto šperky a peníze a kdybys viděla, že hrozí nebezpečí, pospěš si a zmiz odeud, z Lausanne; ostatek mně ponechej."

Rubbiová rychle vložila poklady opět do brašny, schovala ji za hadry a odešla do druhého pokoje, kde páni čekali.

Rubbia si umyl ruce a vzal si jinou košili a jiný kabát. Zařin se žena jeho vrátila a s veselou tváří pravila, že jsou to přední pánové lausannští, členové pořadatelského družstva slavnostního bazaru dobročinného, a že žádají, aby se Palma slavnosti účastnila.

"Tedy kavalíři a ne tajní policisté," odpověděl Rubbia s ulehčením si oddychnuv, neboť mu opravdu spadl velký kamen ze srdce.

"Co odpovíš těm pánům?"

"Nevím ještě. Záleží vše na tom, co chtějí."

"Zvou Palmu do středu hraběnek a kněžen; Palma prý svou krásou vzbudila v Lausanne všeobecnou pozornost."

"Co říká Palma?"

"Je překvapena, je nadšena, že o ni lidé dbají."

"Kdy bude ona slavnost?"

"Pozití odpoledne, v palmovém háji."

"Chceš-li, jděte tedy a odjeďte později večer."

"Mám-li se ti upřímně vyznati, sama trochu toužím do společnosti, do skvělé, panské společnosti. Šperky máme a peníze nám také nescházejí."

"Šperky!" pravil Rubbia a poněkud se zamyslel. "Ty bys je vzala na sebe?"

"Kučka Arragonská nebyla nikdy v těchto končinách, zde jí šperky nezajímají. Proč bych je na sebe nevzala?"

"Pravdu říkáš. A pak — vždyť je na světě více stejných klenotů"

Pojďme a odpovíme pánům kladně."

V druhém pokoji čekala pořadatelská komise na pohodlných křeslech. Byli to vesměs členové nejřednějších rodin lausanských. Povstali a když se představili, přednesl vůdce deputace přání jejich.

"S hlubokým díkem přijímám tuto významnou pozornost," odpověděl Rubbia. "Se své strany rád přispěji ku zdatu této slavnosti a myslím, že i má dcera s radostí se účastní prodavačských prací, protože se jedná o účel dobročinný. Vid, Palma?"

Palma se skromně uklonila. — "Setřítí slzy chudobných jest svou povinností žen," — pravila Palma. "Dnes pak jest to dvoj násobnou povinností, dnes pocho váváji dobroděteli tohoto kraje, císařovnu Alžbětu."

A tím byl odjezd Palmín na dva dny odložen.

KAPITOLA 44.

Pohřeb císařovny Alžběty.

Od smutných dnů únorových r 1889, kdy tělesná schránka nezapomenutelného královice Rudolfa k věčnému odpočinku byla uložena, nezažila Vídeň obrazu, podobného tomuto.

Ulicemi valily se nepřetržitým proudem nesčetné zástupy ku střednímu městu, tvořice na cestě, kudy bylo průvodu pohřebnímu se bráti, pevnou, jakoby slitou zeď.

Veškeré vlaky drah do Vídně ústících svázely již ode dvou dnů stále nové a nové tlupy diváků přespolních. Se všech budov vlály černé prapore; okna, výstupky, celé facády, balkony i domovní dveře dekorovány smutečně. Ano i obecnostvo dostavovalo se v oděvu černém.

Na třídě okružní byly stožáry, které tam postaveny byly před 18. srpnem k počtu panovníkových narozenin, obtočeny na rychlo černým muselinem a ověšeny černými prapory.

Hned v prvých hodinách odpoledních byly rozžaty v ulicích svítilny. Temný, tesklivý hlazol zvonů oznamoval čekajícím zástupům úderem čtvrté hodiny, že průvod hnul se z nádvoří dvorního hradu.

Rakev s tělesnou schránkou zvěčnělé císařovny byla z chrámu dvorního komorníky a tělesnými lokaji s kasařkou vyzvednuta o po opětném vykrojení do pohřebního vozu, na švicarském dvoře připraveného, donesena.

Před rakví kráčeli dva dvorní komisaři a sluha dvorní s křížem, dva sluhové dvorní kaple s kadidlem a kropenkou, dva dvorní kaplani a dvorní i zámecký farář s hořícími svícemi, konečně dvorní komisař.

Bezprostředně za rakví ubírali se vpravo i vlevo pážata s hořícími voskovými pochodněmi, šest členů tělesné střežnické stráže, šest uherských členů tělesné gardy, osm trabantů tělesné stráže a osm členů jízdní gardy, před nimiž kráčeli jich velitelé.

Na to následovala dvorní družina na zvěčnělé císařovny, nejvyšší dvorní mistr a obě palácové dámy.

V kapucínském kostele, uvnitř černým sukrem vyčalouněném, kdež na klekátkách a na podlaže rozprostřeny černé pokrývky, shromáždil se nejvyšší dvůr a ostatní osobnosti určené již dříve, než se smuteční průvod od švicarského dvora hnul.

Když došla zpráva, že pohřební průvod se blíží, odebralo se v kostele na ustanovená místa nejvyšší a vysoké panstvo, jež již v inkognitu se bylo dostavilo.

Na náměstí před kostelem postavili se generálové, štábní a vyšší důstojníci, nemající právě službu.

Když první část průvodu se objevila na michalském náměstí,

obnažili zde přítomní hlavy a daleko bylo slyšet pláč a vzlykání svědků této hluboce jímavé scény.

Pohřební průvod zahájila četa jízdy. Následoval dvorní podkoní, dvouspřežný kočár s dvorním vrchním komisařem, dvouspřežný čtyřsedadlový vůz s komorníky, škadrona jízdy, dvorní podkoní a dvorní komisař na koních, šesti spřežný dvousedadlový vůz dvorní se dvěma komoňmi, šestispřežný čtyřsedadlový dvorní vůz s nejvyšším hofmistrovou císařovny a dvěma palácovými dámami, šestispřežný vůz s nejvyšším hofmistrem zesnulé císařovny.

Po straně vozů kráčeli osobní lokajové. Za vozy následovali: tělesní lokajové dvojmo, oddělení pěší tělesní stráže, oddělení jízdní tělesní stráže a oddělení tělesní stráže trabantů, vedené důstojníky. Štíř průvodu zaujal osmi vrátnky tažený, černě ozdobený po voz s rakví. Rakev ztrácela se pod přečtenými drahocennými věnci.

Po obou stranách pohřebního vozu ubírali se čtyři tělesní lokajové a s hořícími voskovicemi čtyři pážata, šest střežnických a osm trabantů tělesní stráže vpravo, šest uherských tělesních strážců a osm jezdců tělesní stráže vlevo tvořilo průvod.

Oddělení tělesní stráže střežící a královské uherské tělesní stráže jízdní následovalo za pohřebním vozem. Setnina pěchoty a škadrona jízdy uzavírala průvod.

Průvod nastoupil v naznačeném pořádku cestu vnitřním náměstím hradním, náměstím Michalským a Josefským, ulicí Augustinskou a zabočil pak do Tegetthofovy ulice k Novému tržišti, kde pod nepatrným na pohled kostelíčkem kapucínů ukládání jsou ku věčnému odpočinku členové nejvyššího císařského rodu.

Z kostela augustinského vyšli průvodu vstřípitelci, klerikové, magistrát, semský výbor, pak radové ministerští a dvorní úředníci všech čtyř dvorních štábů a sice nejvyššího hofmistrovského, nejvyššího komoňi, nejvyššího dvorního maršálského a nejvyššího štolbovského štábu, kteří se byli shromáždili v augustinském dvorním kostele.

Před 4. hodinou odpolední shromáždili se v kapucínském kostele kromě nejvyšších a vysokých panstev cizí knížata, nejvyšší dvorní hodnostáři, kapitáni tělesní stráže, dvorní družina jeho veličenstva císaře a členové císařské rodiny, říšský kancléř kníže Hohenlohe, státní tajemník šl. Buelow, dále zvlášť vyslanci a to papežský nuncius Taliani, jménem sultána vyslanec Mehmed Neddin bey, jménem francouzské republiky vyslanec Reverseau a divisijní generál Faure-Biquet, jménem královny vládky španělské markýz Atina, jménem císaře japonského vyslanec japonský, jménem šacha perského vyslanec Nehiman-cham, jménem vévody Cumberlandského nejvyšší štolba baron Klenc, jménem prince Waleského generál Ellis, jménem královny holandské nejvyšší lovní baron Werner, jménem krále švédského nejvyšší štolba Gueldenstolpe, v zastoupení velkovévody hessenského nejvyšší maršál Westermüller, jménem vévody vládky meklenbursko-zvěčinského generál-major Maltaahn, jménem velkovévody luxemburského nejvyšší komoňi Hadelm, jménem vévody Arnošta šlesvicko-holštýnského baron Budensbock, jménem vládky brušvickeho komoňi baron Muenchhausen, jménem Brasilie vyslanec Azevedo, pak vyslanec řádu Johánitů hrabě Hardegg, za krále dánského vyslanec hrabě Ahlefeldt, jménem krále portugalského vyslanec hrabě Paraty.

Mimo tyto uvedené přítomní byli: kardinálové hr. Schoenborn z Prahy a Haller ze Solnohradu, kníže primas Vaszáry, biskup Schiauch, ministři, tajní radové, komoňi a truksasové, předsednictvo obou rakouských sněmoven, členové sněmoven, předsednictvo chorvatsko-slovinského sněmu, nejvyšší zemský maršálek kníže Jifi z Lobkovic jako zástupce českého sněmu i českého zemského výboru, starosta vídeňský dr. Lueger, generalita, střežnická tělesná stráž, komoňi personál jejího veličenstva císařovny a pěvci dvorní kapely.

Při pohřbu zastupovali královské hlavní město Prahu starosta dr. Podlipný, náměstek Vlček, městští radové dr. Černošský, dr. Chudoba a Voiti.

Mezi Poláky jsme pozorovali bývalého ministr presidenta hrab. Kazimíra Badeniho, zemského maršálka hr. Stanislava Badeniho, posl. Jaworského, poslance D. Abrahamowicze, purkmistra Lvovského Malachowského, jeho náměstka Marchwického, starostu města Krakova a posl. hr. Vojtěcha Dzieduszyckého v čele polské šlechty.

Klub svobodomyšlých lidových poslanců českých zastupovali oba náměstkové dr. Pacák a dr. Stránský.

K pohřbu zavítali tito panovníci a princové: německý císař, králové saský, rumunský a srbský, princ vládky bavorský, korunní princ italský, korunní princ řecký, velkokníže Alexej, princ Leopold bavorský, princezna Marie Terezie virtemberská, princezna Marie hanoverská, vévoda Mikuláš virtemberský, vévoda Karel Theodor bavorský, vévodkyně Alžběta a Marie bavorské, Marie Josefa bavorské, Luďvík bavorský, vévoda Parmský, vévodkyně Parmská, vévoda Siegfried bavorský, vévoda Krištof bavorský, vévoda Sasko-koburský, dědičný velkovévoda Badenský, dědičný velkovévoda Sasko-výmarský, Kristian vévoda šlesvicko-holštýnský, kníže bulharský, dědičný vévoda Meklenbursko-střelický, dědičný princ Hohenzollernský, vévoda sasko-Oldenburský, princ Albert belgický, princ Filip sasko-kobursko-gothajský, princ Leopold sasko-kobursko-gothajský, princ Ludvík sasko-kobursko-gothajský, dědičný princ černošský, princ Reuss XXIV., princové Vilém, Albrecht Schaumburg Lippe a vévoda z Alenconu.

Když se pohřební vůz po 4. hodině odpolední před hlavními fortnou kostela zastavil, byla rakev s vozem sňata, pontifikanty, duchovenstvem a kardinálem knížetem arcibiskupem dr. Gruschou v čele přijata, do kostela odnesena a před hlavním oltářem vystavena na katafalku, obklopeném hořícími svícemi.

Po zprávé, že průvod se blíží, zaujali místo na straně, kde se čte evangelium, jeho veličenstvo císař, korunní princezna vdova Štěpánka se svou dcerou, nejbližší příbuzní císaře a císařovny, členové bavorského dvora, kníže Albert Thurn-Taxis, mocnáři výše uvedení, jakož i princ vládky bavorský, korunní princ italský a velkokníže Alexej ruský, všichni arciknížata a arcikněžny.

Ostatní panstva zaujala místa z části na evangelijní straně, z části pod oratoří.

Kromě císaře vešli za rakví do hrobky arciknížata František Salvator, princové Leopold a Jifi bavorský, jakož i vévoda Karel Theodor a Ludvík bavorský.

Pak počal slavnostní obřad výkropu, jež v černě zastřeženém ověšeném chrámu činil nevypanělně smutný dojem, takže ani jedině oko nezůstalo nezaruseno.

Po výkropu zapěl dvorní hudební sbor pod vedením kapelníka dr. Hauše Richtra 'Libera'. Pokračování budoucí.